

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
"ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ"

II Всеукраїнська науково-практична конференція

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
в контексті становлення
громадянського суспільства в Україні та світі:
виклики, тенденції, перспективи

15 березня 2024

Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет журналістики

ЖУРНАЛІСТИКА ТА СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ І В СВІТІ: ВИКЛИКИ, ТЕНДЕНЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

Матеріали

II Всеукраїнської науково-практичної конференції

(Одеса, Національний університет «Одеська юридична академія»,
15 березня 2024 року)

Одеса 2024

Відповідальний за випуск:

Скалацька Олена Віталіївна

– доктор філософських наук, доцент, декан факультету журналістики
Національного університету «Одеська юридична академія»

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції [наук. ред.
В.Колкутіна, упоряд. Ю.Грушевська]. Одеса: Національний університет
«Одеська юридична академія», 2024. 151 с.

Матеріали конференції присвячені визначенню перспективних напрямів
досліджень журналістики й соціальних комунікацій.

Призначається для науковців і викладачів у галузі соціальних комунікацій, а
також аспірантів, студентів і широкого кола читачів.

Матеріали публікуються в авторській редакції.

РОЛЬ МЕДІЙНОГО ВІДОБРАЖЕННЯ У ФОРМУВАННІ ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ В СУСПІЛЬСТВІ.....	105
Семенова Катерина	
ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРОВАНИХ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	109
Сіміцар Владислав	
ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВЕДЕННЯ ІНТЕРВ'Ю НА ПРИКЛАДІ ВІДЕОІНТЕРВ'Ю ВЛАДИСЛАВА СІМІЦАРЯ З ДМИТРОМ ВОЛКАНОВИМ	114
Стеколыщикова Валентина	
ТЕКСТОТВОРЧИСТЬ ЖУРНАЛІСТА ТА СОЦІАЛЬНЕ СЬОГОДЕННЯ: АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ВІДОБРАЖЕННЯ, ХАЙПОВІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА...	119
Тодоров Ігор	
КОМУНІКАЦІЙНИЙ ВИМІР НОВІТНІХ БЕЗПЕКОВИХ УГОД УКРАЇНИ	122
Чабала Уляна	
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ВІЙСЬКОВОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УКРАЇНІ.....	125
Цилосані Анна	
ОСОБИСТИЙ БРЕНД ЯК ФОРМА ПРОСУВАННЯ ПСИХОЛОГІВ ТА ЕКСПЕРТІВ (НА ПРИКЛАДІ КАТЕРИНИ ЛАЗОР)	128
Чубук Олег	
МЕТАМОРФОЗИ НОВИННОЇ ЖУРНАЛІСТИКИ В УМОВАХ ЗРОСТАННЯ «РОЛІ» СМАРТФОНА У ВИРОБНИЦТВІ Й ОТРИМАННІ НОВИН	133
Шкрабак Єлизавета	
ПРОПАГАНДА ЗА ДОПОМОГОЮ СИМВОЛІВ У ХХ-ХХІ СТОЛІТТІ.....	138
Шмаленко Юлія Іванівна	
СВОБОДА СЛОВА ЧИ ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА: ДИНАМІКА ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ НАД ІНТЕРНЕТ-КОНТЕНТОМ.....	141
Яковенко Олексій	
МЕТОДИКИ АНТИПРОПАГАНДИСТСЬКОГО ВПЛИВУ ПІД ЧАС ВІЙНИ	146
Автори	
	150

Стеколыщикова Валентина

ТЕКСТОТВОРЧІСТЬ ЖУРНАЛІСТА ТА СОЦІАЛЬНЕ СЬОГОДЕННЯ: АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ВІДОБРАЖЕННЯ, ХАЙПОВІСТЬ ТА ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА

Закцентовано увагу на особливостях діяльності журналіста у воєнний період. Проаналізовано важливість дотримання професійних стандартів та етичних норм журналістики на місцях обстрілів, щоб уникнути ефекту хайповості у журналіста, у той же час не зашкодити цивільному фактору.

Ключові слова: журналістський текст, хайп, професійна етика, соціальна дійсність.

Attention is focused on the peculiarities of the journalists activity in wartime. The importance of observing professional standards and ethical norms of journalism at the sites of shelling is analyzed in order to avoid the effect of hype on the part of the journalist and, at the same time, not to harm the civilian factor.

Keywords: journalistic text, hype, professional ethics, social reality.

В умовах гібридної війни ми, однозначно, повинні журналістський текст та соціальну дійсність розглядати уже не у площині взаємоконсолідації, а крізь призму співставлення двох самотійних реальностей. Вони обов'язково впливатимуть одна на іншу за рахунок інтерпретатора – творчої особистості – журналіста.

Певні дослідження стверджують, що практично 90 % інформації про навколишній світ аудиторія отримує із «чужих рук». Тобто особисті спостереження та власний досвід аудиторії – лише 10%!

Під час війни медіа-активність особистості збільшується, що є наслідком збільшення тривожності, відчуття страху, тощо. Варто зауважити, що у людей, які переглядають випуски новин зі спеціальними репортажами про військові дії, надзвичайні ситуації, страждання людей, які отримали травми, спостерігається симптоматика, схожа з симптоматикою постраждалих, які опинилися в епіцентрі подібних подій [7, С. 37].

Інформація – це також зброя. У сучасній війні неправильне використання інформації призводить до реальних людських жертв. Тому положення [Закону України «Про правовий режим воєнного стану»](#) передбачають у статті 8 можливість втручання в діяльність ЗМІ та обмеження поширення певної інформації. [6].

Журналіст, маючи справу з соціальними фактами, намагається відшукати у соціумі сталі концепти. Проте не рідко журналісти віднаходять у реальності факти, що є одиничним явищем, але після оприлюднення починають рости з геометричною прогресією.

У той же час, особливо під час війни, журналіст хайпує від інформаційної дійсності. Він може зробити цю дійсність особливою, свій текст ексклюзивним, а себе відомим. Дуже тонка межа, яку подекуди перетинають медійники, через не розуміння військової журналістики, між особистим етичним кодексом журналіста та професійною компетентністю медійника. Тобто у воєнний час амбіції журналіста можуть зробити йому погану послугу. І здавалося б, звичайний мирний контент мав би надзвичайний резонанс, а у військовий час може зашкодити життю багатьох.

Наразі соціальна дійсність формує нового журналіста, який повинен бути журналістом дослідником, якому в свою чергу потрібен час, умови, знання. Такий журналіст покликаний не лише правдиво, достовірно, об'єктивно відображати інформацію, але й, у той же час, усвідомлювати зміст соціальних факторів дійсності. Аудиторії важливий сам факт, що був у полі уваги, а журналіст ставить уже на перше місце постулат – «не нашкодь».

Як ми можемо спостерігати, сьогодні важливого значення набуває етичний кодекс українського журналіста, дотримання якого позбавить журналіста від хайпової хвилі та сенсаційних сюжетів. На жаль, перші паростки воєнної журналістики були, м'якокажучі, невдалими. Важливість збереження людських життів першочерговий обов'язок журналіста.

Таким чином журналістський текст стає, з однієї сторони, кінцевим продуктом інформаційного виробництва журналіста, а з іншого – є проміжний результат для усвідомлення його суспільною думкою. Тут і постає питання про ступінь корисності та потрібності інформації, мірі доступності, детальності, достовірності. На цьому етапі варто журналісту оцінити якість, результат його текстотворчості з його впливом на життя суспільства, як моральне, так і фізичне[5]. Тут ми говоримо про місця вибухів та життя мирних людей, які знуывали ці вибули. А також про локаційну специфіку прифронтових територій.

Саме тому дослідження ефективності журналістської діяльності, як би воно не вимірювалося, завжди повинно мати підґрунтя у вигляді напрацьованих не у теорії, а у реальності, апробованих на практиці методологічних принципів соціальної дійсності та компетентної фахової діяльності та етичних засад журналістики.

Література

1. Бабенко О. Засади підготовки військових тележурналістів України в умовах гібридної війни. Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. 2017. Вип. 42. С. 12-18. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2017_42_4 (дата звернення: 2.03.2024).
2. Добек-Островская Б. Польска медіасистема в порівняльній перспективі: медіа в політиці, політика в медіа. Франкфурт-на-Майні : Пітер Лэнг, 2019. С. 31.
3. Журналісти на війні: нові виклики. URL: <https://medialab.online/news/vijnanovi-vykylyky> (дата звернення: 2.03.2024).
4. Етичні засади роботи журналіста: західний досвід. Київ : ІМІ, МО захисту свободи слова «Репортери без кордонів», 2002. 80 с.
5. Куляс І. Стандарти й етика журналістики в умовах неоголошеної війни. URL: <https://ms.detector.media/profstandarti/post/11691/2014-10-30-standarty-y-etyka-zhurnalistyky-v-umovakh-neogoloshenoj-viyny/> (дата звернення: 2.03.2024).
6. Сафаров Алі. Як працювати журналістам під час воєнного стану. URL: <https://imi.org.ua/monitorings/yak-pratsyuvaty-zhurnalistam-pid-chas-voyennogo-stanu-i44357>
7. Субашикевич І.Р, Рижко В.Р. Медіа-активність особистості під час війни в Україні. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. Том 33 (72). № 4. 2022. С. 37–42.